

(א) [מסופתה פ"ד ה"צ],
 (ב) [שם איתא רבי אומר],
 (ג) שקלין פ"ג מ"ח,
 (ד) [ולעיל מג' ושי"ן],
 (ה) [ולעיל ע"ד, א] [ודבריו
 [ד"ן, א] ויקרא פרשה דין,
 (ו) [ויקרא ג, ט] [שם
 [ז] [פי ענין דילוג כן
 איתא בערוך ערך קרטע],
 (ח) [ונ"י מוס' כרימות ג':
 ד"ה בולגות],

גליון הש"ס

גמ' רבא אמר לרבי
 הכתיר. ע"י צ"ב"ק דף
 מז ע"א מוס' ד"ה מי"ט:
 בעין משפטא אות ד'
 מ"י פ' מהל' מאכלות
 אמורות. שם איתא דהיפוך
 תלבו כחלל חיה:

מוסף רש"י

למ"ד טרפה חיה.
 לעיל (ט: ו) אמרו לו
 והלא הכנה ממקומות
 שהיו ושלא שמי' (לעיל
 ט"ב). טרפה אינה חיה.
 אין טרפה לחיות (שם).
 ד' סימנין אכשר ביה
 רחמנא. בחמה או של
 הסמינת' ששטמו, או של
 אמו או שלו (לעיל ע"ד).

רבינו גרשום

בשחיטה יבשתא ודלא
 בריש. כלומר מה יאמרו?
 עבר בנהר הוכשר ואי לא
 הוכשר לא נטמא דשחטו
 ולא אמו ולא יצא ממנה דם
 וזה הוכשר לעובר בדם
 אמו ודלא כר"ש דאי כר"ש
 הא ס"ל אע"ג דלא יצא
 ממנה דם אין צריך תכשי:
 מאן תנא עבר בנהר
 הוכשר הלך בבית הקברות
 נטמא כו'. כמובל' דעלמא
 דלא חשוב הי אלא
 חשוב כשאר אוכלין
 דעלמא: דג מאימתי
 מקבל טומאת אוכלין, דג
 מקרטע איכא בניייהו דג
 מפרפר לבי' אין מקבל
 טומאת אוכלין עד שיטמו
 ולה' עקיבא משעה שאין
 יכולין להחיות מקבלין
 טומאת אוכלין: נולדו
 בדרגים סימני טרפה.
 אחת מ"ח טרפות מהו
 ששטמו טומאת אוכלין,
 אבל דגים דלא נפישא
 חיותהו לא ומשעה
 שנולדו בו סימני טרפה
 טומאת אוכלין ופשי:
 הטומאת טומאת אוכלין:
 או דלמא אפי' למאן דאמר
 טרפה אינה חיה. כלומר
 הני מילי בהמה נולדו
 בה סימני טרפה לאו
 חשובה חיה דאינה ראויה

בשחיטה יבש"סא.

עסקינן שלח ילא ממנה דס שאף אמו לא הוכשרה
 ולהאי תנא שחיטה בלא דס לא מוכשרה ודלא כרבי שמעון: מאן סנא.
 דמטמי ליה אע"פ שהוא חי: מטמא טומאת אוכלין. בן פקועה
 ואפילו חי אם נגע בטומאה: ולריך הכשר. דתרי גופי נינהו. אלמלא

בהמה המקשה פרק רביעי חולין

עה.

עין משפט
 נר מצוה

מאי בנייהו דג מקרטע. לאו בין רבי עקיבא וצ"ה קא בעי
 דמחלוקתן מפורש בהדיא לרבי' דוקא משימותו אללא בין
 בית שמאי לרבי עקיבא קאמר דתרוייהו מחיים מטמו ומפרש דאיכא
 בינייהו דג מקרטע פירוש שקופץ ומדלג בחזק לרבי' שמאי טמא
 ולרבי עקיבא טהור כיון דלא זורקו
 זמנים הוא יכול לחיות ומקרטע לשון
 כח וחיות גדול כמו שהציא בערוך
 מדלאמר צילמדנו צפרשת צפולותן
 וכיון שהוא יולא ורואה את הנר מיד
 הוא מתחיל שמח ועומד ו' ומקרטע
 לפניו מדוך דלצה (א"ב צמ"ח) ומתרגמינן
 קדמיה מקרטע:

נ א ב ג מ"י פ"ב מהל'
 טומאת אוכלין ה"ו י:
 נ ה ד מ"י פ"ו מהל'
 מאלכות אסורות ה"ג
 א סמג לאין קה טו"ש"ע
 י"ד סי' סד סעיף ב
 טו"ש"ע שם ה"ג ד
 טו"ש"ע שם סעיף ג:
 ס ו מ"י פ"א מהלכות
 מעשה קרבנות ה"ג
 יט:
 סא ז מ"י פ"ה מהלכות
 מאלכות אסורות ה"ג
 טו ופ"ב מהל' אבות
 הטומאה ה"ו א סמג לאין
 קלו טו"ש"ע י"ד סי' יג
 סעיף ג:

בשחיטה יבש"סא

בשחיטה יבש"סא ודלא כרבי שמעון מאן תנא
 עבר בנהר הוכשר הלך לבית הקברות
 נטמא אמר רבי יוחנן רבי יוסי הגלילי היא
 דתניא ב' רבי שמעון בן אלעזר אומר משום
 רבי יוסי הגלילי מטמא טומאת אוכלים וצריך
 הכשר ו' וחכמים אומרים אינו מטמא טומאת
 אוכלין מפני שהוא חי ו' וכל שהוא חי אינו
 מטמא טומאת אוכלין ואזדא רבי יוחנן
 לטעמיה דאמר רבי יוחנן רבי יוסי הגלילי הא
 וב"ש אמרו דבר אחד רבי יוסי הגלילי הא
 דאמרין ב"ש א' דתנן דגים מאימתי מקבלין
 טומאה ב"ש אומרים משיצודו וב"ה אומרים
 במשימותו רבי עקיבא אומר משעה שאין
 יכולין לחיות מאי בנייהו אמר רבי יוחנן דג
 מקרטע איכא בנייהו בעי רב הסדא נולדו
 בדרגים סימני טרפה מהו תיבעי למ"ד ט' טרפה
 חיה ותיבעי למ"ד טרפה אינה חיה תיבעי
 למ"ד טרפה חיה בהמה הוא דנפישא חיותה
 אבל דגים דלא נפישא חיותיהו לא או דילמא
 אפי' למ"ד טרפה אינה חיה הני מילי ב' בהמה
 דיש במינה שחיטה אבל דגים דאין במינן
 שחיטה (אימא) לא תיקו הטילה נפל רבי
 יוחנן אמר יחלבו כחלב בהמה ורבי שמעון
 בן לקיש אמר חלבו כחלב חיה רבי יוחנן
 אמר חלבו כחלב בהמה אוירא גרים רבי
 שמעון בן לקיש אמר חלבו כחלב חיה
 חדשים גרמי איכא דאמרי כל היכא דלא
 כלו לו חדשיו לא כלום הוא כי פליגי היכא
 דהושיט ידו למעי בהמה ותלש חלב של
 בן ט' חי ואכל רבי יוחנן אמר יחלבו כחלב
 בהמה חדשים גרמי רבי שמעון בן לקיש
 אמר חלבו כחלב חיה חדשים ואוירא גרמי
 איתביה ר' יוחנן לרבי שמעון בן לקיש ו' ומה
 חלב ושתי כליות האמורות באשם מוציא
 מכלל שליל אף כל מוציא מכלל שליל
 בשלמא לדידי היינו דאיצטרך קרא למעוטי
 אלא לדיך אמאי איצטרך אמר ליה מעמא
 דידי נמי מהכא ואיכא דאמרי איתביה רבי
 שמעון בן לקיש לרבי יוחנן מה חלב ושתי
 כליות האמורות באשם מוציא מכלל שליל
 אף כל מוציא מכלל שליל בשלמא לדידי
 משום הכי מיעטיה רחמנא אלא לדיך
 ליקרב א"ל מידי דהוה אמוסור זמן אמר רבי
 אמי השוחט את הטרפה ומצא בה בן ט' חי
 לדברי האוסר מתיר לדברי המתיר אוסר רבא
 אמר י' לדברי המתיר נמי מותר ט' ד' סימנין
 אכשר ביה רחמנא אמר רב חסדא השוחט את הטרפה ומצא בה בן ט' חי

שיטה מקובצת

א' הני מילי בהמה דיש
 במינה טרפות אבל דגים
 דאין במינם טרפות אימא
 לא תיקו: ב' מה חלב ושתי
 כליות. ג' נ"ב ע"ן חוט'
 ובחם דף צ"ח פ"א:
 ג' שאין תל' ומה שלמים:
 ד' ויצא לאור העולם דאין
 איסור חלב:

רבינו גרשום

לשחיטה וכיון דאינה
 ראויה לשחיטה חשובה
 מההא אבל לענין דגים
 אינן חשובין מתין עד
 שימתו: מה חלב ושתי
 כליות האמורין באשם.
 כלומר דאשם אינו אלא
 זכר וזכר אין לו שליל
 אך כל מוציא מכלל שליל
 דאין ראויין לגבי מובח
 אימורין דשילוב בשלמא
 לדידי היינו דאיצטרך
 קרא למעוטי דחלבו
 חשוב חלב ואעפ"כ אינו
 ראוי לאמורין. א"ל טעם
 דידי דאימא אנא דאין
 חשוב חלב מהכא דתידין
 דמיעטיה קרא לגבוה:
 מידי דהוה אמוסור זמן
 דפסול לגבוה האי נמי
 דפסול: לדברי האוסר מתיר
 ל"מ דמחמיר במתני
 דאמר בן ט' צריך שחיטה
 דלא אמרו עובר ירך
 אמו הוא הכא נמי לא
 אמרו עובר ירך אמו
 לדברי המתיר בלא שחיטה
 דאמר עובר ירך אמו הוא
 הכא נמי אמרו לענין
 טרפה עובר ירך אמו
 ואסור: ד' סימנין אכשר
 ביה רחמנא. כלומר אי
 שחט את אמו אי כשרה
 מותר הוא בשחיטה וא
 אמו טרפה ושחיטה אמו
 אינה ראויה שחיטת (אחי)
 עצמו מתיר:

טעון

הא לאו חלב מיקרי ופשיטא דאינו
 דמעטיה מהקרב וה' לאו דמעטיה הוא:
 משום הכי מעיטיה. לאשמעינן דלאו חלב הוא אללא לדיך דלמרת חלב
 הוא לענין אכילה אחאי מעיטיה מהקרב: מידי דהוה אמוסור זמן. דינא לאויר וכלו חדשיו ודכולי עלמא דהמה הוא ופסליה
 רחמנא בהקרב כל שצעה: לרבי האוסר. בן תשעה חי בכשרה עד שיטענו: מסיר. את זה צלילה דשחיטתו מותרת:
 לרבי המסיר. בלא שחיטה זשל כשרה: אוסר. בשל טרפה דשחיטה דידיה לא מהניא ציה וצשחיתת הטרפה לא מישתרי
 שחרי הוא כחחד מאכרייה: ארבעה סימנין. היתרא הוא לרבי ציה רחמנא מכל צדהמה תאכלו שאם רנה אוכלו צשחיתת אמו
 אללא אם לריך הוא לשחיטת עמו כגון שליל של טרפה שחטו ומותר שהוא יתיר צ' מד' סימנין או צושט וקנה שלו או צושט
 וקנה של אמו: בין ברבי אמי ובין בדרב חסדא ובין בתני רבי חייל צכולו גרסינן בשוחט את הטרפה וצמוספתא דר' חייל פ"ד הי"ג מלאו כן:
 טעון

(א) לעיל מז: טו; (ב) [בכורות מה:א], א [עין פי רש"ס פרשה יש שרה בפסוק ויברך הגמלוס]; (ד) ז"ב קל: ט"ש לעיל מח: (נה) [זו: ט], (ה) [היט רב אשי הקדמון], ו [וערוך עך ערקומא איתא רב אשין], ז [ז"ל לדרבא], ח [גרבא הערוך בטרי ברי"ש וע"ש בערך בטרי מ"ש בשם ר"ח], ט [ז"ל אחר ד"ה וכן], י [עין רש"א, כ [ב"ב: ח, גנון].

גליון הש"ס

רש"י ד"ה ארבעה. עי לעיל דף ט"ז בש"י ד"ה בעולה ועל דף מד ע"ה בתוס' ד"ה כ"י:

הגהות הב"ה

(א) רש"י ד"ה אלו כי וכו' והיכן שבלה מח:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

[א] גמ' אין אורמין בטריפסין זו דומה לו שהרי י"ב ע"י לעיל זה ע"כ רש"י בד"ה שהרי חומכה וע"י בתם' ז"ב דף קל ע"כ תוס' ד"ה שהי ודו"ק: [ב] שם רבה אמר רב אשי. נמתק מלח אשי. וי"ב אשי: [ג] שם רבה אמר רב הונא אמר רב אשי. וי"ב אשי. נמתק מלח אשי. וי"ב אשי.

ערוי רש"י

צניקרו"ן. עצם העקב.

מוסף רש"י

צומת הגידין. מקום שהגידין צומתין מתחתין ומתהדקין לשון חומץ וצומתו לפסוקים (מג.) אשטריפסין בלע"ז (גדיל גני) וע"י אי"ב ג (ג). שהרי חותכה מכאן ומתה חותכה מכאן ודחיה. מתק בשר גרלס למעלה מצומת הגידין ולא למטה ממנה הגידין ולא כדאמרין וכן שניטל צומת הגידין, ואש"פ שלל נתק העצם (לעיל מח): או: מתוך סימניו או גיד אחרת ומתה מתוך כל תפיה ומהי (לעיל מח).

שיטה מקובצת

[א] ואילו דבארבוכה הנמכרת: [ב] מהיכן מתחיל והיכן כלה כח חיית הגידין:

בהמה המקשה פרק רביעי חולין

מתני' רגליה. האחרונים: **ארכובה**. מפרש בגמ' (י) **זומת הגידין**. למעלה מארכובה הוא וסמוך לה והן אותן שלשה חוטין שנוטלין מנקרי הבשר מתלולית העצם שקרוין **זינקרוין** וכן **שניטל** אפילו לא נחתך העצם: **נשבר העצם**. ולא נחתך: **אם רוצ בשר קיים**.

מתני' בהמה שנחתכו רגליה מן הארכובה ולמטה כשרה מן הארכובה ולמעלה פסולה יוכן שניטל צומת הגידין נשבר העצם אם רוב הבשר קיים שחיתתו מטהרתו ואם לאו אין שחיתתו מטהרתו: **גמ'** אמר רב יהודה אמר רב אמר רבי חייה למטה למטה מן הארכובה למעלה למעלה מן הארכובה בארכובה הנמכרת עם הראש עולא אמר רבי אושעיא **בנגוד** **בגמל ניכר**

אלא לדידך מאי בוי'. תימה למה סובר כמ"ד זומת הגידין הוא לאגרמא ולכך דהיינו כשיואל מן העצם אזל למעלה מן הארכובה לא מיתרק משום זומת הגידין וי"ל מדפריך ליה עולא מכלל דהוה פשיטא ליה לזומת הגידין הוא לאגרמא ולגיו ועוד דרב יהודה דקאמר צסמוך היכא דפרעי טבחי והיינו דרבה צריה דרבה בר רב הונא דקאמר עילוי ערקומא שהוה עדין יותר: **הכא נמי** מן הארכובה ולמעלה קתני. לעולא ניחא דמני לפרש מן הארכובה ולמטה מיד אף על גב דלא ככל מקום כשרה כמו כנגד זומת הגידין מכל מקום כיון דמיתוסק למטה מיד ולמעלה מיד ניחא:

מר

אמר ליה עולא לרב יהודה בשלמא לדידי דאמינא כנגדו בגמל ניכר היינו דקתני וכן שניטל צומת הגידין אלא לדידך מאי וכן שניטל צומת הגידין אמר ליה רבובה בלא צומת הגידים בלא רבובה והא נחתכו קתני אישתיק לבתר דנפק אמר מ"ט לא אמרי ליה למטה למטה מן הארכובה למעלה למעלה מצומת הגידין הדר אמר ולא אמרי ליה נחתכו קתני הכא נמי מן הארכובה ולמעלה קתני רב פפא מתני הכי אמר רב יהודה אמר רב אמר רבי חייה למטה למטה מן הארכובה ומצומת הגידין וארכובה גופה כדעולא א"ר אושעיא ומי איכא מידי דאילו מדלי פסיק ליה וחיה מתתי פסיק ליה ומתה אמר רב אשי **טרפות קא מדמית להדרי א** אין אומרין בטרפות זו דומה לזו ושהרי חותכה מכאן ומתה חותכה מכאן ודחיה ואלו הן צומת הגידין רבה אמר רב **א** אשי **דאגרמא ולכר רבה בר רב הונא אמר רב** **א** אשי **דאגרמא ולכר רבה בר רב הונא אמר רב** **א** אשי דעילוי ערקומא יתיב ההוא מרבנן קמיה דר' אבא ויתבי וקאמר דערקומא גופה אמר ליה רבי אבא לא הציתו ליה הכי אמר רב יהודה **היכא דפרעי טבחי והיינו** **רבא בריה דרבה בר רב הונא אמר רב** **א** אמר רב יהודה אמר שמואל **ה** צומת הגידים שאמר מן המקום שהגידין צומתין ועד כמה **א** ל הוא מדרבנן ורב יעקב שמיה כי היונין בי רב יהודה אמר לן שמעו מגי מלתא דמגברא רבה שמיע לי ומנו שמואל צומת הגידין שאמר מן המקום שהגידין צומתין בו וממקום שצומתין עד מקום שמתפשטין וכמה אמר אביו **ב** ארבעה **ב** במדי בתורא בדקה מאי אמר אביו בלימי הווי צומת הגידים בליעי לא הווי צומת הגידים אשוני הווי צומת הגידים רכיבי לא הווי צומת הגידים אלימי הווי צומת הגידים קמיני לא הווי צומת הגידים חוורי הווי צומת הגידים לא חוורי לא הווי צומת הגידים **מר**

עין משפט
נר מצוה

סו א מיי פ"ח מהל' שמיטה ה"י"א סג עשין סג טו"ש"ע יו"ד סי' נה סעיף א:
סב ב מיי"ש ה"י"א ועי' בהשגות ובי"מ סג ע"ש טו"ש"ע יו"ד סי' טו סעיף א:
סג ג מיי"ש ה"י"א יא סג ע"ש טו"ש"ע יו"ד סי' נה סעיף א:
ד נמי"ש ה"י"א טו"ש"ע יו"ד סי' טו"ש"ע יו"ד סי' טו סעיף א:
עא ז מיי"ש טו"ש"ע ע"ש טו"ש"ע יו"ד סי' טו סעיף א:
ח [טו"ש"ע שם סעיף ג]:
עב ט י מיי"ש טו"ש"ע ע"ש טו"ש"ע יו"ד סי' טו סעיף א:
סג ע"ש טו"ש"ע יו"ד סי' טו סעיף א:

רבינו גרשום

נשבר העצם אם רוב בשר קיים מן הארכובה ולמעלה: ברכובה הנכרי עם הראש. מקום שחוקן רגל של בהמה זו היא ארכובה: עולא א"ר אושעיא כנגדו בגמל ניכר כלומר לא רבובה הנמכרת עם הראש אלא אותה רבובה שהיא בסוף הקולית בתחלת עניניה ויכיר בגמל בסוף זנבו שזנבו קצר ואינה יכולה לכסותו: אלא לדידך מאי וכן שניטל צומת הגידים והא למעלה מן הארכובה הנמכרת עם הראש באותו מקום הוא צומת הגידים: והא נחתכו קתני והיא יכלת לאוקומיה מתחתין מן הארכובה ולמעלה רבובה בלא צומת הגידים והא נחתכו קתני דמשמע דנחתכו הכל רבובה וצומת הגידים. מ"ט לא אמר ליה למטה למטה מצומת הגידים כשרה. למעלה למעלה מצומת הגידים כשרה. וכן שניטל צומת הגידים למעלה מרכובה הנמכרת עם הראש: הכא נמי מן הארכובה ולמעלה קתני הכא נמי כשאי א' לא למטה למטה מצומת הגידים למעלה למעלה מצומת הגידים הוא יקשה לי מן הארכובה ולמעלה קתני ולא קתני מצומת הגידים רק למעלה במתחתין קתני כלומר (א) למטה מן הארכובה בעיני לאוקומי מתחתין בקרב לרכובה בין מלמעלה ובין מלמטה דהוה בצומת הגידים ולא בעיני לאוקומי מתחתין מלמעלה מן הארכובה ולמעלה ומצומת הגידים. למטה מן הארכובה ומצומת הגידים לפיכך לא מוקמינן למעלה מן הארכובה ולמטה מן הארכובה ברכובה הארכובה ברכובה הנמכרת עם הראש אלא ברכובה עליונה דבגמל ניכר ומצינן לאוקומי דלא תיקשי וכן שניטל צומת הגידים והיא רבובה כדעולא. ומי איכא מידי דאילו קא פסיק לה כלומר השתא דמוקינן למעלה מן הארכובה ברכובה דעולא מי איכא מידי כו' כלומר דאמרין למעלה מן הארכובה ורפה הא למטה מן הארכובה כשרה אש"פ דמעלה מצומת הגידים ולבסוף קתני וכן שניטל צומת הגידים טרפה שהיא למטה: דאגרמא ולכר גידים של מעלה מן השופי דאגרמא ולכו בגידים שבין בשר לעצם דעילוי ערקומא שחוקין בלשון כנען ט"ג ושעל הרכובה עצמה עצם קטן שעל הרכובה הגידים שעליו הן צומת הגידים.

(א) נראה דל"ל כלומר למטה מן הארכובה ולמעלה מן הארכובה בעיני לאוקומי מתני וכו'.